

→ Werken met complexe gedragsproblematiek

"Structuur bieden, vertrouwen geven en een onderlinge band opbouwen."

"Meestal wordt er naar de bewoners van onze groepen verwezen met de term EVB+", zegt Steff Oosterbosch. "EVB staat voor Ernstig Verstandelijke Beperking. In de praktijk zie je echter dat de meeste bewoners tegenwoordig een matig verstandelijke beperking hebben. Het plusje houdt in dat er ook sprake is van gedragsproblemen. Ik werk op twee EVB+ woongroepen. Op de ene groep is er sprake van complexe gedragsproblematiek en heb je veel 1-op-1 momenten met bewoners. Daar ben ik voortdurend bezig met signalen oppikken, bijsturen en er voor iemand zijn. Op de groep waar ik vandaag aan de slag ben, is het plusje veel minder heftig. Onder deze bewoners zijn er dan ook minder escalaties en ben je als begeleider voornamelijk bezig met structuur bieden, vertrouwen geven en een onderlinge band opbouwen. Beide groepen vragen dus echt om verschillende begeleidingsstijlen. Die omschakeling vind ik geweldig, daardoor blijft mijn werk uitdagend."

Tim kwam twee jaar geleden bij Koraal locatie St. Anna wonen. Soms gebeurden er dingen om hem heen die hij moeilijk kon plaatsen. Ook was het voor hem wel eens lastig om duidelijk te maken wat hij bedoelde. Daardoor voelde hij zich vaker onbegrepen. En liep hij weg of ging hij stilletjes op zijn kamer zitten. In een

enkel geval greep hij iemand uit onmacht vast. Steff kijkt hem aan en zegt: "Dat was niet zo'n fijne tijd, hè kerel." Tim knikt en antwoordt: "Nu gaat het beter." Vorig jaar werd Steff de persoonlijk begeleider van Tim. In die rol regelt hij niet alleen de hoofdlijnen, maar ook allerlei kleine zaken. "Als pb'er leid ik samen met een

gedragswetenschapper het multidisciplinair overleg rondom Tim. We komen een paar keer per jaar bij elkaar om vanuit verschillende invalshoeken naar de persoonlijke doelen van Tim te kijken. Waar kan hij aan werken, wat brengt hem verder en vooral: waar wordt hij gelukkig van? Vanuit mijn rol heb

ik wekelijks contact met de familie van Tim. En ik ga bijvoorbeeld samen met hem naar de Medische Dienst. Voor Tim is het heel fijn dat hij iemand heeft waarbij hij terecht kan met zijn vragen. Iemand waar hij altijd op kan terugvallen. En voor mij betekent pb'er zijn een mooie verdieping in mijn werk."

Communicatie

Steff: "Communicatie blijft een belangrijk doel voor Tim. Dat hij zichzelf goed kan uiten, maar bijvoorbeeld ook dat hij aangeeft wanneer hij iemand anders niet begrijpt. Omdat het voor Tim lastig is om sommige klanken te maken, gaat hij nu vaker naar de logopedist. Hier leert hij onder andere gebarentaal, zodat hij zichzelf ook op een andere manier verstaanbaar kan maken. Wat ik mooi vind, is dat alle begeleiders van de groep ook gebarentaal zijn gaan leren."

Steff vraagt aan Tim: "Kun je eens een gebaar voordoen dat je hebt geleerd?" Tim spreekt en beeldt 'donderdag' uit, gevolgd door 'vrijdag'. Steff twijfelt en vraagt of het betreffende gebaar niet 'weekend' betekent. "Nee", zegt Tim resoluut. "Dat is deze!" Steff geeft hem gelijk. "Je ziet: ook al spreken we dezelfde taal, dan nog kan het voorkomen dat we elkaar soms niet goed begrijpen. Tim en ik hebben daar vaak gesprekjes over.

→ Steff Oosterbosch: "Als Tim eenmaal iets in zijn hoofd heeft, dan moet het ook vaak op die manier gebeuren. Dan is het aan mij om daarop in te spelen en de situatie om te buigen. Dat is ook vaak een beetje geven en nemen."

Als je niet weet wat iemand bedoelt of hoé iemand iets bedoelt, zég er dan wat van. Als een medebewoner soms wat kort door de bocht is, geeft Tim nu vaker aan: 'Steff,

help me daar eens mee.' Dat vind ik super, want dan kan ik een draai aan de situatie geven en ervoor zorgen dat de spanning niet verder oploopt."

Structuur

"De bewoners op deze groep hebben daarnaast vooral behoefte aan overzicht", legt Steff uit. "Het geeft hen rust om te weten wat er op korte termijn gaat gebeuren. Zo werkt Tim met een picto-agenda. Elke zondagavond plakken we samen de picto's op de bladzijden van de komende week. Denk aan: douchen, naar de dagbesteding gaan, filmpjes kijken op de tablet of naar het avondcafé gaan. Zo is Tim al van tevoren actief bezig met wat hij gaat doen. En kan hij later eenvoudig opzoeken wat er gaat gebeuren."

"De picto's plakken we nooit verder dan een week vooruit in. Anders verliest Tim het overzicht en zie je bij hem de spanning opbouwen. Natuurlijk komt het nog steeds af en toe voor dat Tim onrustig wordt wanneer hij nadenkt over een bepaald onderwerp. Als hij eenmaal iets in zijn hoofd heeft, dan moet het ook vaak op die manier gebeuren. Dan is het aan mij om daarop in te spelen en de situatie om te buigen. Dat is ook vaak een beetje geven en nemen."

Werken aan vertrouwen

"Ik ben trots op de stappen die Tim het afgelopen jaar heeft gezet", besluit Steff. "Door de logopedie kan hij zichzelf nu veel beter uiten. En als er voor hem iets onduidelijk is, dan geeft hij dat nu veel eerder aan. En dan neem ik de tijd om het zodanig uit te leggen dat hij zich er wel iets bij kan voorstellen. Je ziet dat hij zich veel minder onbegrepen voelt. En daardoor is er bijna geen sprake meer van moeilijk verstaanbaar

gedrag. Iets wat trouwens geldt voor de meeste medebewoners. Het leukste aan werken met deze groep is dat je echt een band met de bewoners kunt opbouwen. Door oprechte interesse te tonen en door te laten zien dat je geduldig bent. Als we hier 's avonds met z'n allen in de woonkamer zitten, dan heerst er echt een huiselijke sfeer. En dat is echt mooi om te zien, vooral als je bedenkt van hoe ver sommige bewoners hebben moeten komen." ■

Kort samengevat

- Steff werkt op een woongroep voor mensen met een verstandelijke beperking die behoefte hebben aan structuur en vertrouwen van de mensen om hen heen.
- Tim woont op deze groep. Hier werkt hij aan zijn doelen. Zoals zichzelf beter verstaanbaar maken. En op tijd aangeven wanneer hij iets niet helemaal begrijpt.
- Steff helpt Tim hierbij. Bijvoorbeeld door een duidelijk dagprogramma op te stellen en met Tim door te spreken wat er gaat gebeuren.
- Tim heeft het de afgelopen tijd heel goed gedaan. Daardoor voelt hij zich nu al een stuk fijner. Tim blijft aan zijn doelen werken.
- Steff vindt het erg leuk werk om te doen. Het werk past echt bij hem.